

Annual Conference on European State Aid Law Trewir, 24–25 listopada 2016 r.

W dniach 24–25 listopada 2016 r. Akademia Prawa Europejskiego (ERA) gościła w Trewirze uczestników dorocznej konferencji z zakresu pomocy publicznej w UE 2016, zorganizowanej przy wsparciu Jacques'a Derenne (Sheppard Mullin, Bruksela). Konferencja była poświęcona głównie najnowszemu orzecznictwu sądów unijnych oraz Komisji Europejskiej w obszarze pomocy publicznej, jak również inicjatywom podejmowanym przez Komisję, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki podatków, energetyki i infrastruktury. Wśród uczestników byli urzędnicy służby cywilnej, prawnicy wewnętrzni, prawnicy z kancelarii prawnych oraz przedstawiciele poszczególnych branż. Konferencję otworzyli Eirini Volikou (ERA) i Jacques Derenne, którzy powitali uczestników w imieniu komitetu organizacyjnego. Pan Derenne był moderatorem konferencji.

Pierwszy panel, poświęcony polityce Komisji oraz stosowaniu przepisów prawa pomocy publicznej, rozpoczęła Nina Niejahr (Baker & McKenzie, Bruksela), która skoncentrowała się na egzekwowaniu przez Komisję Europejską reguł pomocy publicznej w obszarze podatków. Pani Niejahr omówiła kilka ostatnich spraw w tym zakresie i ich praktyczne konsekwencje dla państw członkowskich UE oraz podatników. Zwróciła uwagę na trudności, jakie napotyka Komisja przy ocenie czy udzielane wsparcie finansowe ma charakter selektywny, czego dobrym przykładem jest sprawa *Banco Santander/Autogrill (Spanish Goodwill taxation)*. Odniosła się także do niedawnych decyzji Komisji w sprawach *Starbucks*, *Fiat* oraz systemu pomocy państwa dotyczącego zwolnienia z podatku nadwyżki zysków w Belgii (*Belgian excess profit exemption*), które dotyczyły orzeczeń podatkowych w przedmiocie cen transferowych. Prelegentka krytycznie oceniła podejście przyjmowane przez Komisję w tych sprawach dotyczących cen transferowych, gdzie Komisja zdaje się stosować swoją własną zasadę ceny rynkowej (*arm's length principle*), a nie tę wynikającą z Wytycznych OECD w sprawie cen transferowych.

Następna prelegentka, Lorena Ionita (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji), skoncentrowała się na pomocy państwa w sektorze lotnictwa. Omówiła propozycję Komisji dotyczącą dalszego rozszerzenia zakresu stosowania ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń blokowych (*General Block Exemption Regulation, GBER*) tak, aby obejmowało ono inwestycje w małych, regionalnych portach lotniczych (poniżej 3 milionów pasażerów rocznie), w tym w szczególności wsparcie dla bardzo małych lotnisk (poniżej 150 000 pasażerów rocznie), w przypadku których zaproponowano dodatkowe uproszczenia.

Po tym wystąpieniu, Nicole Robins (Oxera, Bruksela) podkreśliła znaczenie analizy ekonomicznej w sprawach z zakresu pomocy państwa. Zauważyła, że wciąż istnieje szereg wyzwań dla portów i lotnisk w toku oceny czy podjęte działania są formą pomocy publicznej. Wyzwania te związane są z koniecznością przeprowadzenia *ex ante* analizy rentowności środka w kontekście zasady prywatnego inwestora, zwiększonym naciskiem na zapewnienie, że porozumienia zawierane przez przewoźników lotniczych i lotniska prowadzą do przywrócenia lotniskom ogólnej

rentowności czy też dowodów niezbędnych do wykazania przewidywanych zewnętrznych skutków sieciowych (*network externalities*).

Sesję zamknął Gareth Evans z Departamentu ds. Biznesu, Energii i Strategii Przemysłowej Wielkiej Brytanii, który podzielił się brytyjskimi doświadczeniami w stosowaniu rozporządzenia GBER. Pan Evans przedstawił dane wskazujące, że podejście Wielkiej Brytanii w przyznawaniu pomocy państwa jest dość rygorystyczne w porównaniu z innymi krajami UE, czego dowodem jest bardzo niska liczba spraw przeciwko temu krajowi w zakresie zwrotu nielegalnej pomocy publicznej.

W drugiej sesji zatytułowanej „Priorytety Komisji, analizy i przyszłe plany” Gert-Jan Koopman (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji) podsumował główne cele i efekty Programu modernizacji prawa pomocy publicznej (*State Aid Modernisation, SAM*) [przyjętego przez Komisję Europejską w 2012 r. – *przyj. aut.*]. Wskazał, że program modernizacji przyczynił się do znacznego spadku liczby notyfikacji, przy niemal dwukrotnym wzroście przypadków ogólnych wyłączeń grupowych. Obecnie 90% środków i około 45% wydatków jest zwolnionych z obowiązku zgłaszania Komisji (w porównaniu z mniej niż 50% środków i około 32% wydatków przed wprowadzeniem programu modernizacji). Jako kolejny skutek wprowadzenia programu SAM pan Koopman wskazał skrócenie długości większości postępowań, w tym procedur w sprawie skarg (od 14 do 10 miesięcy). Następnie zidentyfikował obecne, priorytetowe sektory Komisji, które obejmują energetykę, planowanie w zakresie podatków i bankowość. Swoje wystąpienie zakończył, wymieniając następne kroki Komisji, które będą polegały na przeglądzie i ocenie nowych zasad wprowadzonych w ramach programu modernizacji prawa pomocy publicznej i które wygasną lub zostaną poddane przeglądowi do końca 2020 r. W odpowiedzi na pytanie jednego z uczestników dotyczące zasady ceny rynkowej (*arm's length principle*), pan Koopman stwierdził, że nie ma „odrębnej, unijnej zasady ceny rynkowej”, a jedynie ta wywodząca się z Wytycznych OECD, które „są doskonałym narzędziem” w rozstrzygnięciu kwestii cen transferowych.

W trzeciej sesji, poświęconej zmianom w sektorze energetycznym i samochodowym, dr Dörte Fouquet (kancelaria Becker Büttner Held, Bruksela) i dr Patrick Thieffry (kancelaria Thieffry & Associés w Paryżu, Wydział Prawa Uniwersytetu Sorbona) mówili o wsparciu dla odnawialnych źródeł energii. Jako jeden z ostatnich trendów pani Fouquet wskazała wysiłki Komisji Europejskiej zmierzające do otwierania systemów wsparcia dla energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na inne kraje EOG oraz kraje Wspólnoty Energetycznej. Zilustrowała to ostatnią decyzją dotyczącą pomocy państwa w odniesieniu do niemieckich systemów aukcyjnych notyfikowanych Komisji, gdzie 5% oferowanej zdolności produkcyjnej musiało zostać otwartych dla innych państw członkowskich. Dr Thieffry przeanalizował z kolei wybrane, ostatnie sprawy dotyczące pomocy państwa w UE oraz Francji w sektorze dostaw energii elektrycznej, stwierdzając, że granice pomiędzy funduszami prywatnymi a funduszami kontrolowanymi przez państwo będą podlegały dalszej weryfikacji z uwagi na brak jasnego i pełnego mandatu UE w zakresie polityki energetycznej.

Następny referent, Michael Jürgen Werner (kancelaria Norton Rose Fulbright, Bruksela) przedstawił program finansowania zakupów pojazdów hybrydowych i elektrycznych przez niemiecki rząd, kwalifikując go jako pomoc państwa. Zdaniem pana Wernera, mimo iż finansowanie zostało przyznane klientom, stwarza ono pośrednią korzyść dla producentów, ponieważ stanowi zachętę dla klienta do zakupu pojazdu elektrycznego lub hybrydowego z tym skutkiem, że producent jest beneficjentem kwoty (4 000 euro), której klient nie musi wydać.

Ostatnia sesja konferencji była poświęcona proceduralnym aspektom pomocy państwa. Dr Viktor Kreuschitz (sędzia Sądu Unii Europejskiej) i dr Marianne Dony (Wolny Uniwersytet Brukselski) dokonali przeglądu wybranego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE z zakresu pomocy państwa z lat 2015 i 2016.

Następnie, dr Petra Nemeckova (Służby Prawne Komisji Europejskiej) omówiła kwestie związane z dopuszczalnością skarg w sprawie pomocy państwa, koncentrując się na pojęciu bezpośredniego i indywidualnego interesu.

Julia Rapp (Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji) przedstawiła wystąpienie dotyczące Komunikatu Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa. Omówiła główne pojęcia, o których mowa w tym dokumencie, takie jak działalność gospodarcza, korzyść, selektywność lub wpływ na handel między państwami członkowskimi UE, które są istotne przy ocenie czy wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw stanowi pomoc państwa.

Jean-Luc Sauron, członek Francuskiej Rady Stanu, kontynuował wystąpienia, opisując rolę członka Rady Stanu odpowiedzialnego za zagadnienia prawa unijnego w systemie sądownictwa administracyjnego we Francji w odniesieniu do implementacji unijnego orzecznictwa z zakresu pomocy państwa przez te sądy. Wskazał, że przedstawiciel Rady dokonuje m.in. comiesięcznego przeglądu orzecznictwa sądów unijnych oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, a następnie przedkłada z niego raporty Radzie Stanu oraz sądom administracyjnym. Jego pozostałe obowiązki obejmują doradztwo w kwestiach z zakresu prawa UE pozostałym członkom Rady Stanu, a także szkolenia i praktyczne wskazówki dla sędziów administracyjnych.

Konferencję zamknął Jacques Derenne, który podziękował wszystkim prelegentom i pozostałym uczestnikom za udział w tym wydarzeniu.

Emilia Wardęga LL.M.,

adwokat, *associate*; WKB Wierciński, Kwieciński, Baehr Sp.k.;
e-mail: emilia.wardega@wkb.pl.